

رابطه سبک های اسناد و مکانیسم های دفاعی با درگیری تحصیلی در دانشجویان مواجه با

کووید ۱۹ شهر زنجان

علی شیروانی راد^۱، آزاده کاظمی^۱، شهرزاد سلیمانی^۱، زهرا سلطانی^۱، افسانه صبحی^۲

۱- دانشگاه آزاد زنجان

۲- دانشگاه آزاد

چکیده:

درگیری تحصیلی یک مفهوم جدید در روانشناسی یادگیری که به انگیزش و کیفیت یادگیری می پردازد و شکست و موفقیت تحصیلی را بر مبنای مولفه های خود ارزیابی می کند. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه سبک های اسناد و مکانیسم های دفاعی با درگیری تحصیلی در دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ شهر زنجان بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ شهر زنجان تشکیل می دهند. برای این منظور تعداد ۹۹ نفر از دانشجویان شهر زنجان که شامل ۴۰ مرد و ۵۹ زن با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شد. به منظور جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه درگیری تحصیلی (ریو ۲۰۱۳)، پرسشنامه سبک های اسنادی (پیترسون و سلیگمن ۱۹۸۴) و پرسشنامه سبک های دفاعی (آندروز و همکاران ۱۹۹۳) استفاده شد. برای تحلیل داده از ضریب همبستگی پیترسون و تحلیل رگرسیون چندگانه با روش ورود همزمان و گام به گام متغییرها استفاده گردید. نتایج پژوهش بطور کلی نشان داد که بین درگیری تحصیلی با پرخاشگری منفعلانه رابطه منفی معنادار وجود دارد $p < 0/01$ همچنین بین درگیری عاملی با سبک دفاعی رشد نایافته رابطه مثبت معنادار وجود دارد $p < 0/01$ بین درگیری عاطفی با عقلانی سازی رابطه مثبت معنادار وجود دارد $p < 0/05$ همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک های اسنادی مثبت و منفی قادر است که درگیری تحصیلی را پیش بینی نماید $p < 0/05$ نتایج پژوهش حاکی از آنست که سبک های اسنادی و مکانیسم های دفاعی تأثیر بسزایی در درگیری تحصیلی دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ شهر زنجان را دارد که در این میان نقش سبک های اسنادی به مراتب چشمگیر است.

کلمات کلیدی: درگیری تحصیلی، مکانیسم های دفاعی، سبک های اسناد، کووید ۱۹

مقدمه

امروزه نظام های آموزشی با تغییر و تحولات زیادی روبرو هستند که در این میان دانشگاه ها، سعی دارند آموزش های خود را مطابق با نیازهای دانشجویان و جامعه ارائه دهند (تامپسون^۱، ۲۰۰۶؛ به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۸). ایجاد انگیزه در دانشجویان به طوری که بتوانند در تحصیلات موفق باشند، یکی از چالش های مهم در زمینه ارتقای کیفیت آموزش است (آکیان^۲ و اوموبونگ^۳، ۲۰۱۳؛ به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۸). یکی از مهمترین شاخص های نشان دهنده کیفیت آموزش، درگیری تحصیلی دانشجویان است (ون یودن^۴، ریتزن^۵ و پیترز^۶، ۲۰۱۴). نظریه درگیری تحصیلی توسط آستین^۸ در سال ۱۹۸۴ گسترش پیدا کرد (آستین، ۱۹۹۴). نظریه پردازان مختلف، درگیری تحصیلی را به گونه های متفاوتی مفهوم سازی کردند. از نظر لینن برینک و پنتریج^۷ (۲۰۰۳) درگیری تحصیلی نوعی سرمایه گذاری روانشناختی و تلاش مستقیم برای یادگیری، فهمیدن و تسلط در دانش و مهارت های مورد نیاز است که در واقع فعالیت های تحصیلی برای ارتقای آنها صورت می گیرد. فردریکز^۹ و دیگران (۲۰۰۴) درگیری تحصیلی را دربرگیرنده ابعاد درگیری رفتاری، درگیری عاطفی و درگیری شناختی دانسته اند. درگیری تحصیلی را می توان به عنوان یک احساس تعلق و گرایش فرد به مشارکت در فعالیتهای کلاس و یا مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه مانند ورزش، موسیقی، تئاتر و کار جمعی که توسط مدرسه سازماندهی شده باشد در نظر گرفت (سماوی و همکاران، ۱۳۹۵). لینن برینک و پنتریج (۲۰۰۳) با جمع بندی نتایج پژوهش های مختلف در خصوص خودکارآمدی و مؤلفه های درگیری تحصیلی، یک الگوی مفهومی از روابط متقابل بین این متغییرها ارائه و عنوان می کنند که خودکارآمدی می تواند به درگیری بیشتر و در نتیجه یادگیری و پیشرفت

¹ Thompson

² Akpan

³ Umobong

⁴ academic of engagement

⁵ Van Uden

⁶ Ritzen

⁷ Piters

⁸ Astin

⁹ Fredricks

بهتری منجر شود. فرهادی و همکاران (۱۳۹۵) به این نتیجه رسیدند که سرمایه‌های روانشناختی و مؤلفه‌های خودکارآمدی، امیدواری و خوش‌بینی در پیش‌بینی درگیری تحصیلی دانشجویان اهمیت بالایی دارند و اجرای برنامه‌هایی به منظور افزایش سرمایه روانشناختی دانشجویان می‌تواند به بهبود و افزایش درگیری تحصیلی دانشجویان کمک نماید. همچنین بین باورهای افزایشی هوش و حمایت از خودمختاری با درگیری تحصیلی و بین سریع بودن یادگیری و ذاتی بودن باورهای معرفت‌شناختی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (رضایی و بهادری خسروشاهی، ۱۳۹۹). صابر و پاشاشریفی (۱۳۹۲) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که سبک‌های هویتی اطلاعاتی و هنجاری، همه ابعاد درگیری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین پژوهش حکیمی و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد که ویژگی شخصیتی یادگیرندگان بطور معناداری با دستاوردهای تحصیلی آنها در ارتباط است. و یافته‌های پژوهشی نشان داد که خودپنداره و حافظه هیجانی نیز به واسطه ارزش تکلیف بر درگیری تحصیلی اثر ساختاری مثبت داشته، دارد (به نقل از کبیری و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به مطالب و پژوهش‌هایی که اشاره شد، به نظر می‌رسد که سبک‌های اسنادی و مکانیزم‌های دفاعی با درگیری تحصیلی ارتباط دارد.

سبک‌های اسناد عبارت است از نحوه تفسیر شکست‌ها و موفقیت‌ها و نسبت دادن علل آنها به عوامل مختلف. پترسون^۱ و همکاران (۲۰۱۴) معتقدند که سبک‌های اسنادی دو نوع رویداد را در برمی‌گیرد: الف) رویدادهای مثبت ب) رویدادهای منفی. هر کدام از این مؤلفه‌ها نیز سه مؤلفه دارند. اسناد درونی-بیرونی (منبع)^۲، اسناد پایدار-ناپایدار (پایداری)^۳ و اسناد کلی-جزئی (کنترل‌پذیری)^۴. تمایل افراد به نسبت دادن رفتار به علل و عوامل بیرونی یا درونی را سبک اسناد آنها می‌نامند (اسنر-سلف^۵ و شرایبر^۶، ۲۰۰۴). سبک‌های اسنادی از جمله عواملی می‌باشند که امروزه مورد توجه روانشناسان اجتماعی، بالینی و شناختی است و تأثیرات آن بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد مانند رضایت زناشویی، پیشرفت تحصیلی، افسردگی و... روشن شده است (فرخی و مصطفی‌پور، ۱۳۹۴). مطالعات روانشناسی اجتماعی نشان داده است که سبک اسناد افراد در موفقیت و شکست، همچنین در انگیزه‌ها و رفتارهای اجتماعی آنها اثر جدی دارد (رنشنگ^۸، ۲۰۰۳). سبک‌های اسنادی دارای استلزامهای مهمی در بخشهای متفاوتی از زندگی روزانه است و با افسردگی (ولبی و لوین، ۱۹۹۸)، عملکرد ورزشی (سلیگمن، نولن-هوسما، تورنتون و تورنتون، ۱۹۹۰)، سلامت جسمانی (دوا، ۱۹۹۵)، سلامت روانشناختی (هیرشی و موریس، ۲۰۰۲) و عملکرد افراد در زمینه‌های حرفه‌ای (کر و گری، ۱۹۹۵) مرتبط است (شهرآرایی، فرزاد و زارعی، ۱۳۸۴). مطالعات روانشناسی اجتماعی نشان داده است که سبک اسناد افراد در موفقیت و شکست، همچنین در انگیزه‌ها و رفتارهای اجتماعی آنان اثر جدی دارد (رنشنگ، ۲۰۰۳). به نقل از یزدان‌پناه و همکاران، (۱۳۹۰). تحقیقات انجام گرفته در داخل و خارج کشور نیز تأثیر سبک‌های درونی و بیرونی اسناد در عملکرد افراد را نشان می‌دهد. مطالعه هنری و پیرس (۲۰۱۱) نشان داد که هر دو اسناد درونی و بیرونی به طور مساوی در پیش‌بینی نمرات و احساسات دانشجویان مؤثر است. پژوهش (تمنایی‌فر، بشری و دشتیان‌زاده، ۱۳۹۲) نشان داد که بین سبک اسناد و مؤلفه‌های آن با پیشرفت تحصیلی و انگیزش پیشرفت رابطه معناداری وجود ندارد.

مفهوم مکانیسم‌های دفاعی^۹ یکی از مهم‌ترین استنادهای تحلیل روانی برای مطالعه شخصیت است، فروید اولین فردی بود که به وجود مکانیسم‌های دفاعی پی برد و معتقد بود که مکانیسم‌های دفاعی ابزارهای ناهشیار هستند و می‌توانند تطابقی و یا آسیب‌زا و ناسازگار باشند (اوفر^{۱۰}، ۲۰۰۱؛ به نقل از کوشا و همکاران، ۱۳۹۳). این دفاع‌ها مانند سیستم ایمنی بدن، اغلب بدون آنکه آگاهی و هوشیاری نسبت به آنها داشته باشیم همواره در حال فعالیت هستند (زیگلر-هیل^{۱۱}، چادها^{۱۲} و استرمن^{۱۳}، ۲۰۰۸؛ به نقل از کوشا و همکاران، ۱۳۹۳). (برد، ۲۰۰۴) جرج وایلنت^{۱۴} با استفاده از نیمرخ‌های روانی به دست آمده افراد در مصاحبه‌ها و پرسشنامه‌ها، اولین مطالعات بالینی را در زمینه مکانیسم‌های دفاعی را بر روی پیوستاری از دفاع‌های رشدیافته تا رشدیافته قرار داد و عقیده داشت همه افراد صرف نظر از وجود آسیب روانی از آنها استفاده می‌کنند. بر این اساس، از مشخصه‌های مهم شخصیتی افراد، نوع پخته یا ناپخته و تعدد مکانیسم‌های دفاعی‌ای می‌باشد که در موقعیت‌های مختلف برای کاهش اضطراب به آنها متوسل می‌شوند (بولیا^{۱۵} و همکاران، ۲۰۰۶). اندروز^{۱۶} و همکاران (۱۹۹۳)؛ به نقل از

1. attribution style

2. Paterson

3. source

4. stability

5. controllable

6. asner-self

7. Schreiber

8. Rensheng

9. defense Mechanisms

1. Offer

1. Zeigler-Hill

1. Chadha

1. Osterman

1. Vaillant

1. Blaya

1. Andrews

0

1

2

3

4

5

6

بشارت و همکاران، (۱۳۸۰) بر اساس طبقه بندی سلسله مراتبی ویلنت در مورد مکانیسم های دفاعی، ۲۰ مکانیسم را به سه سبک دفاعی رشد یافته، نوروتیک و رشد نیافته تقسیم کردند. مکانیسم های دفاعی رشد یافته به منزله شیوه های مواجهه انطباقی، بهنجار و کارآمد محسوب می شوند در حالیکه مکانیسم های دفاعی نوروتیک و رشد نیافته شیوه های مواجهه غیرانطباقی و ناکارآمد هستند. تحقیقات مختلفی در این حوزه صورت گرفته که از جمله می توان به موارد زیر اشاره نمود: بشارت (۱۳۹۱) در پژوهشی به این نتیجه رسید که سبک های دلبستگی ایمن و نایمن از طریق مکانیسم های دفاعی رشد یافته، روان آزرده و رشد نیافته در دو جهت متضاد تغییرات مربوط به ناگویی هیجانی را پیش بینی می کند. وایلانت و همکاران (۱۹۸۱) در پژوهش خود نشان دادند، افرادی که مکانیسم های دفاعی پخته را به کار می برند، با فشار روانی به خوبی کنار می آیند و سازگاران به تعارض پاسخ می دهند. با توجه به نتایج مطالعه زدنمنش و آزادی (۱۳۹۵) نشان داد که از میان ابعاد مختلف سبک های اسنادی سبک درونی- بیرونی در موقعیت های ناخوشایند با پیشرفت تحصیلی همبستگی منفی و بین سبک اسنادی عام و خاص در موقعیت های ناخوشایند با پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت و معنادار دار. یافته های حاصل از پژوهش محتشمی و همکاران (۱۳۹۲) بیانگر آنست که میزان استفاده از سبک های دفاعی رشد یافته (فراکنی، انکار و خیال پردازی) و روان آزرده (دیگر دوستی کاذب و ابطال) توسط دانشجویان با پیشرفت تحصیلی آنها رابطه معکوس دارد. این در حالی است که دانشجویان با پیشرفت تحصیلی بالا بیشتر از مکانیسم دفاعی طنز (سبک دفاعی رشد یافته) استفاده می کنند. بنابراین با توجه به آنچه بیان شد، هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک های اسنادی و مکانیسم های دفاعی با درگیری تحصیلی در دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ شهر زنجان بود. بر این اساس، فرضیه های پژوهش حاضر، (۱) بین درگیری تحصیلی و مکانیسم های دفاعی دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ رابطه وجود دارد. (۲) بین درگیری تحصیلی و سبک های اسنادی دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ رابطه وجود دارد. (۳) بین درگیری تحصیلی با مکانیسم های دفاعی و سبک های اسنادی دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ رابطه وجود دارد.

روش

این پژوهش از نظر روش، یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه های شهر زنجان که به نوعی در طول یک سال با کووید ۱۹ درگیر بودند، می باشد که از روش نمونه گیری جامعه در دسترس برای انتخاب افراد استفاده شد. سوالات بصورت آنلاین طراحی شدند و لینک مستقیم پرسشنامه ها در گروه های دانشجویان رشته های مختلف قرار داده شدند که پس از پاسخ، دوباره بصورت مجازی برگردانده شدند. از بین پاسخ های رسیده ۱۰۰ نفر بصورت کامل با توجه به نوع پژوهش و تعداد متغیرها انتخاب گردید و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS-25 و با روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی مورد تحلیل قرار گرفتند.

ابزار سنجش

پرسشنامه درگیری تحصیلی: در سال (۲۰۱۳) توسط ریو^۱ برای سنجش درگیری تحصیلی طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۷ سوال و ۴ مولفه درگیری رفتاری (۴ سوال)، درگیری عاملی (۵ سوال)، درگیری شناختی (۴ سوال) و درگیری عاطفی (۴ سوال) می باشد و بر اساس طیف هفت گزینه ای لیکرت با سوالاتی مانند (وقتی در کلاس هستم با دقت گوش می دهم، در هنگام مطالعه سعی میکنم نظرات مختلف را کنار هم قرار دهم و یک معنی بدست آورم.) به سنجش درگیری تحصیلی می پردازد. حداقل وحداکثر نمره به ترتیب برابر ۱۷ و ۱۱۹ است. نمره بالاتر نشانه درگیری تحصیلی بیشتر یادگیرنده است. ریو و تسنگ (۲۰۱۱) در پژوهشی پایایی پرسشنامه را با آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های عاملی ۰/۸۲، رفتاری ۰/۹۴، شناختی ۰/۸۸ و عاطفی ۰/۷۸ به دست آوردند. در پژوهش رضایی و خامسان (۱۳۹۶) تعیین پایایی از طریق همسانی درونی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ برای درگیری عاملی ۰/۸۵، رفتاری ۰/۷۹، عاطفی ۰/۸۷ و شناختی ۰/۷۹ بدست آمده است. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش حاضر نیز به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۳، ۰/۷۹ و ۰/۸۶ محاسبه گردیده است.

پرسشنامه سبک های اسنادی (ASQ) یک ابزار خودگزارش دهی است و نخستین بار برای اندازه گیری اسنادهای افراد برای رویدادهای غیرقابل کنترل توسط پیترسون و سلیگمن (۱۹۸۴) ساخته شد. پرسش نامه سبک اسنادی دربرگیرنده دوازده موقعیت فرضی (شش رویداد خوب و شش رویداد بد) است. برای هر رویداد چهار پرسش مطرح شده است. نخستین پرسش که درباره مهم ترین علت این رویداد است، اگرچه در نمره گذاری به کار برده نمی شود اما ضروری است تا آزمودنی به سه پرسش بعد بر حسب موارد زیر پاسخ دهد. این موارد شامل درونی یا بیرونی، پایدار (باثبات) یا ناپایدار (بی ثبات) و کلی یا اختصاصی بودن رویداد می باشد. نمره ها را می توان برای هر یک از سه بعد یادشده در نظر گرفت، برای نمونه بعد درونی - بیرونی از مجموع نمره های پرسش اول به دست می آید. بریج (۲۰۰۱) برای پرسش نامه سبک اسنادی ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸ را گزارش کرده و سلیمی نژاد (۱۳۸۱) آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه را ۰/۷۴ گزارش کرده است. آلفای کرونباخ در این پژوهش نیز ۰/۸۴ بدست آمده است.

¹.Reeve

پرسشنامه سبک‌های دفاعی (DSQ): این پرسشنامه براساس الگوی سلسله مراتبی دفاعها توسط آندروز و همکاران در سال ۱۹۹۳ تدوین گردید که شامل ۴۰ سؤال و ۲۰ مکانیزم دفاعی را در سه سطح رشدیافته، روان آورده وار و رشد نایافته مورد ارزیابی قرار می‌دهد و در مقیاس ۹ درجه ای لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) است. ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از سبک‌های دفاعی رضایت بخش توصیف شده‌اند (آندروز، سینگ و بوند، ۱۹۹۳). پرسشنامه سبک‌های دفاعی در ایران توسط حیدری‌نسب و همکاران مورد بررسی و هنجاریابی قرار گرفته است. در پژوهش آنها، روایی محتوایی و همگرا با استفاده از نظر متخصصان و نیز پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی نتو قابل قبول گزارش شده است. آنها روایی سازه این پرسشنامه را از طریق محاسبه هر ماده با سبک‌ها مورد بررسی قرار دادند. ضریب اعتبار بازآزمایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی نیز در مطالعه آنها ۰/۳۲ - ۰/۹۱ به دست آمده است. همچنین بشارت و همکاران (۱۳۸۰)، ضریب آلفای کرونباخ را برای هریک از سبک‌های رشدیافته، رشدنایافته و روان آورده به ترتیب برابر ۰/۷۵، ۰/۷۳ و ۰/۷۴ و ضریب اعتبار بازآزمایی را با فاصله ۴ هفته ۰/۸۲ گزارش کرده‌اند. آلفای کرونباخ در این پژوهش نیز به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۱ و ۰/۸۶ بدست آمده است.

یافته‌های پژوهش

با توجه به اینکه در این تحقیق حجم نمونه‌ها به اندازه کافی بزرگ بوده ($n = 99$) لذا طبق قضیه حد مرکزی می‌توان پذیرفت که میانگین نمونه‌ها تقریباً دارای توزیع نرمال هستند همچنین مقادیر ضرایب چولگی و کشیدگی محاسبه شده و در تمام موارد این ضرایب در بازه -۲ تا +۲ قرار دارند لذا می‌توان پذیرفت که منحنی داده‌ها متقارن بوده و فرض نرمال بودن تأیید می‌شود. برای آزمون فرضیه‌های اول و دوم تحقیق، از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون و برای آزمون فرضیه سوم از تحلیل رگرسیون چندگانه خطی استفاده شده است (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱ (آزمون معناداری ضریب همبستگی بین درگیری تحصیلی و ابعاد آن با مکانیسم دفاعی)

درگیری	۱. درگیری رفتاری	۲. درگیری عاملی	۳. درگیری شناختی	۳. درگیری عاطفی	۴. درگیری تحصیلی
پرخاشگری منفعلانه	-۰,۱۶۰	-۰,۱۸۷	-۰,۲۲۶*	-۰,۱۹۰	-۰,۲۴۵*
سبک دفاعی رشد یافته	-۰,۰۲۳	۰,۲۰۷*	۰,۰۲۵	۰,۰۲۷	۰,۰۹۶
عقلانی سازی	۰,۱۰۲	۰,۰۰۹	-۰,۰۴۰	۰,۲۷۰**	۰,۱۰۳
سبک دفاعی روان آورده	۰,۰۱۴	۰,۰۱۳	-۰,۱۳۶	۰,۱۴۹	۰,۰۱۷
دلیل تراشی	۰,۰۷۶	۰,۲۵۲*	۰,۰۷۷	۰,۱۴۵	۰,۱۹۴

نتایج جدول شماره ۱ نشان داد که بین درگیری تحصیلی و پرخاشگری منفعلانه رابطه منفی معناداری ($r = -0/245$) در سطح $p < 0/05$ و بین درگیری عاملی با سبک دفاعی رشد نایافته ($r = -0/207$) در سطح $p < 0/05$ و بین درگیری عاطفی با عقلانی سازی ($r = -0/270$) در سطح $p < 0/01$ رابطه مثبت معنادار وجود دارد. در جدول شماره ۲ ضریب همبستگی بین درگیری تحصیلی و سبک‌های اسنادی دانشجویان مواجهه با کووید ۱۹ دانشگاه های زنجان آورده شده است.

جدول ۲ آزمون معناداری ضریب همبستگی بین درگیری تحصیلی و ابعاد آن با سبک‌های اسنادی و ابعاد آن

درگیری تحصیلی و ابعاد آن					
درگیری	۱. درگیری رفتاری	۲. درگیری عاملی	۳. درگیری شناختی	۳. درگیری عاطفی	۴. درگیری تحصیلی
۱. رویدادهای مثبت	0.053	0.207*	0.331**	0.907	0.221*
۲. رویدادهای منفی	0.020	-0.110	-0.223*	-0.065	-0.119

1. defense styles questionnaire

0.253*	0.121	0.412**	0.236*	0.024	۳. سبک‌های اسناد (کل)
--------	-------	---------	--------	-------	-----------------------

در جدول شماره ۲ مقادیر ضرایب همبستگی بین درگیری تحصیلی و ابعاد آن با سبک‌های اسنادی و ابعاد آن تبیین می‌شود که همانطوری که ملاحظه می‌شود که ضریب همبستگی بین این دو متغیر برابر ۰,۲۵۳ می‌باشد و مقدار $Sig = 0.012$ و کوچکتر از ۰/۰۵ بوده که گویای معناداری این رابطه در سطح ۰/۰۵ است. در جدول شماره ۳ ضرایب رگرسیون چندگانه گام به گام خرده مقیاس سبک‌های اسنادی و مکانیسم‌های دفاعی با درگیری تحصیلی آورده شده است.

جدول ۳- جدول آنالیز واریانس

Sig	F	میانگین مربعات M.S	درجه آزادی d.f	مجموع مربعات S.S	منابع تغییرات
0.028	4.98	661.754	1	661.754	رگرسیون
		132.847	97	12886.205	مانده‌ها
			98	13547.96	کل

همانطوری که براساس جدول شماره ۳، ملاحظه می‌شود با توجه به مقدار $sig=0/028$ می‌توان گفت که $f=4/98$ معنادار است. این مطلب گویای آن است که حداقل یکی از متغیر مستقل در پیش بینی متغیر وابسته موثر است و در جدول شماره ۴ برآورد می‌شود که سبک اسنادی با درگیری تحصیلی مثبت و معنادار بوده است.

جدول شماره ۴- جدول ضرایب برآورد شده مدل رگرسیون

Sig	T	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب مدل
		Beta	Std. Error	B	
۰,۰۰۰ ۰	۷,۴۱۱	--	۹,۷۶۲	۷۲,۳۴۷	مقدار ثابت
۰,۰۰۲ ۸	۲,۲۳۲	۰,۲۲۱	۱,۷۲۷	۳,۸۵۴	سبک اسنادی

همانطوری که براساس جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود ضریب تاثیر متغیر سبک اسنادی در متغیر درگیری تحصیلی برابر ۰,۲۲ است یعنی به ازای یک واحد تغییر در متغیر سبک اسنادی حدود ۲۲ درصد در متغیر وابسته درگیری تحصیلی تغییر رخ خواهد داد.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های اسناد و مکانیسم‌های دفاعی با درگیری تحصیلی در دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ شهر زنجان بود. اولین یافته‌های پژوهش نشان دادند که بین ابعاد مکانیسم‌های دفاعی (پرخاشگری منفعلانه) با درگیری تحصیلی رابطه منفی معنادار وجود دارد یعنی هرچه درگیری تحصیلی فرد پایینتر باشد پرخاشگری انفعالی و آسیب زدن نسبت به خود و دیگران افزایش می‌یابد و همچنین رابطه درگیری تحصیلی با ابعاد (عقلانی سازی و دلیل تراشی) مثبت و معنادار بود که با یافته‌های محتشمی و همکاران (۱۳۹۲)، مسگریان و همکاران (۱۳۹۲)، ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۲)، صابر و پاشاشریفی (۱۳۹۲)، بشارت و همکاران (۱۳۸۰) و بهزادی و همکاران (۱۳۹۳) همسو می‌باشد. در تبیین سهم مکانیسم‌های دفاعی بر درگیری تحصیلی دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ می‌توان چنین بیان کرد که افرادی که از مکانیسم دفاعی رشد یافته و عقلانی سازی و دلیل تراشی استفاده می‌کنند موجب می‌شود که رغبت و علاقه بیشتری به یادگیری و انجام تکالیف مربوطه داشته باشند و تا پایان تکالیف انرژی خود را همچنان حفظ کنند.

دومین یافته این پژوهش، بررسی رابطه بین سبک‌های اسناد و درگیری تحصیلی بود و نشان داد که بین سبک‌های اسناد و درگیری تحصیلی در دانشجویان مواجه با کووید ۱۹ رابطه مثبت معناداری وجود دارد و این یافته با تحقیقات وایتز (۱۹۸۵)، اندرسون و همکاران (۱۹۹۴)، یزدانپناه نوذری و همکاران (۱۳۹۰)، بیگدلی و علی‌مددی (۱۳۹۲) و شهرآرایی و همکاران (۱۳۸۴) همسو می‌باشد. در تبیین سهم سبک‌های اسنادی بر درگیری تحصیلی می‌توان چنین اظهار کرد که دانشجویان علل موفقیت تحصیلی خود را به عوامل درونی از قبیل توانایی و تلاش اسناد می‌دهند و از این طریق درگیری و اشتیاق تحصیلی خود را افزایش داده و احساس ارزشمندی می‌کنند و

شکست خود را به عوامل بیرونی از قبیل شرایط و موقعیت کنونی که ویروس کووید ۱۹ در جامعه حاکم است اسناد می‌دهند. در واقع نحوه تبیین رویدادها توسط افراد، بیشتر از خود رویدادها بر آنها تأثیر می‌گذارد.

و همچنین با توجه به یافته‌های این پژوهش که درگیری تحصیلی از طریق سبک‌های اسناد افراد قابل تغییر می‌باشد یعنی هرچه افراد از سبک‌های اسناد مثبت استفاده کنند اشتیاق، انگیزه و موفقیت تحصیلی و تلاش برای حفظ آن را افزایش خواهند داد در واقع تلاش برای کسب موفقیت و استفاده از سبک‌های اسناد درونی، پایدار و کلی در رویدادهای مثبت و درگیری تحصیلی منجر به هدفمندی در تحصیل، درگیری تحصیلی و کاهش اهمال کاری دانشجویان می‌گردد و این با یافته‌های شهرآرایی و همکاران (۱۳۸۴)، بیگدلی و علی‌مددی (۱۳۹۲)، قنادی و همکاران (۱۳۹۷)، کرمی و همکاران (۱۳۹۶) و علی‌بالایی (۱۳۹۳) همسو می‌باشد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش می‌توان به مواردی چون اجرای پرسشنامه‌ها بخاطر شرایط اپیدمی کرونا بصورت مجازی، شیوه نمونه برداری در دسترس، محدود به دانشگاه‌های شهر زنجان و در سن بالای دبیرستان اشاره کرد که قابل استناد به شهرهای دیگر نیست و در استفاده از این نتایج برای دانش‌آموزان باید احتیاط کرد. در نتیجه به دانشگاهها و مراکز آموزشی پیشنهاد می‌گردد که این پژوهش بصورت حضوری و مقایسه‌ای در دو جنس دختر و پسر نیز اجرا شود و همچنین این متغیرها در دو گروه افراد سالم و درگیر با ویروس کووید ۱۹ مقایسه گردد و با توجه به اینکه دوره سنی ابتدایی و متوسطه دوره اول از سنین حساس رشد بوده و آموزشها بسیار تأثیرگذار می‌باشند تأکید بر آموزش سبک‌های اسناد می‌گردد. دوره‌های خاص آموزش و شناسایی مکانیسم‌های دفاعی به افراد نیز، تأثیر منفی مکانیسم‌های ناپخته و روان‌رنجور بر عملکرد افراد را به حداقل می‌رساند.

منابع:

رضایی، اکبر؛ بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۸). نقش ارزیابی‌های شناختی و باورهای معرفت‌شناختی در پیش‌بینی درگیری تحصیلی دانشجویان. مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت، ۶(۳)، ۵۹-۷۰.

بشارت، محمدعلی؛ شریفی، ماندانا و ایروانی، محمد (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و مکانیسم‌های دفاعی. مجله روانشناسی، ۳(۳)، ۲۷۷-۲۷۹.

بهزادی، صفیه؛ میربهرسی، هاله و یاری، مرصده (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مکانیسم‌های دفاعی در دانشجویان پزشکی دانشگاه اهواز. علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، ۲۴(۲)، ۱۱۵-۱۲۰.

بیگدلی، حسین و علی‌مددی، سمیه (۱۳۹۲). بررسی روابط خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی در دانشجویان. فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۲۹(۲)، ۶۸-۴۷.

تمنایی فر، محمدرضا؛ بشری، مژگان و دشتیان زاده، سمیه (۱۳۹۲). رابطه‌ی سبک اسناد و انگیزش پیشرفت با پیشرفت تحصیلی. پژوهش‌ها و مطالعات علوم رفتاری، ۵(۱۶)، ۴۱-۲۵.

زندمنش، یاسر و آزادی، شهیندخت (۱۳۹۵). بررسی رابطه سبک‌های اسنادی و مکانیسم‌های دفاعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر دبیرستان‌های شهر یاسوج. چهارمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران.

سماوی، سیدعبدالوهاب؛ ابراهیمی، کلثوم و جاودان، موسی (۱۳۹۵). بررسی رابطه درگیریهای تحصیلی، خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دبیرستانی شهر بندرعباس. راهبردهای شناختی در یادگیری، ۴(۷)، ۷۱-۹۲.

شهرآرایی، مهران؛ فرزاد، ولی‌اله و زارعی، علیرضا (۱۳۸۴). رابطه‌ی بین سبک‌های اسنادی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان سال دوم رشته ریاضی. فصلنامه روانشناسی ایرانی، ۱(۴)، ۹۱-۹.

صابر، سوسن و پاشاشریفی، حسن (۱۳۹۲). پیش‌بینی ابعاد درگیری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت در دانش‌آموزان دختر پایه اول دبیرستانهای دولتی تهران. پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۱۰(۱۱)، ۷۲-۸۵.

فرخی، حسین و مصطفی پور، وحید (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین سبک‌های اسنادی با هراس اجتماعی و سازگاری اجتماعی. فصلنامه نسیم تندرستی، ۴(۴)، ۵۲-۴۴.

فرهادی، علی؛ قدم پور، عزت‌اله و خلیلی گشتیگانی، زهرا (۱۳۹۵). پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس درگیری شناختی، انگیزش و رفتاری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۹(۴)، ۲۶۰-۲۶۵.

کبیری، ویدا؛ عربزاده، مهدی و قاسمی اصل، قاسم (۱۳۹۷). پیش‌بینی درگیری تحصیلی دانشجویان براساس ابعاد شخصیت و نیازهای اساسی روانشناختی. فصلنامه آموزش، مشاوره و روان‌درمانی، ۷(۷)، ۷۱-۸۰.

کوشا، نرگس؛ ابراهیمی، محمداسماعیل و ذوقی پایدار، محمدرضا (۱۳۹۳). رابطه مکانیسم‌های دفاعی با کمالگرایی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان در سال تحصیلی ۹۲-۹۳. پژوهش‌ها و مطالعات علوم رفتاری، ۶(۲۲)، ۱۲۳-۱۴۰.

